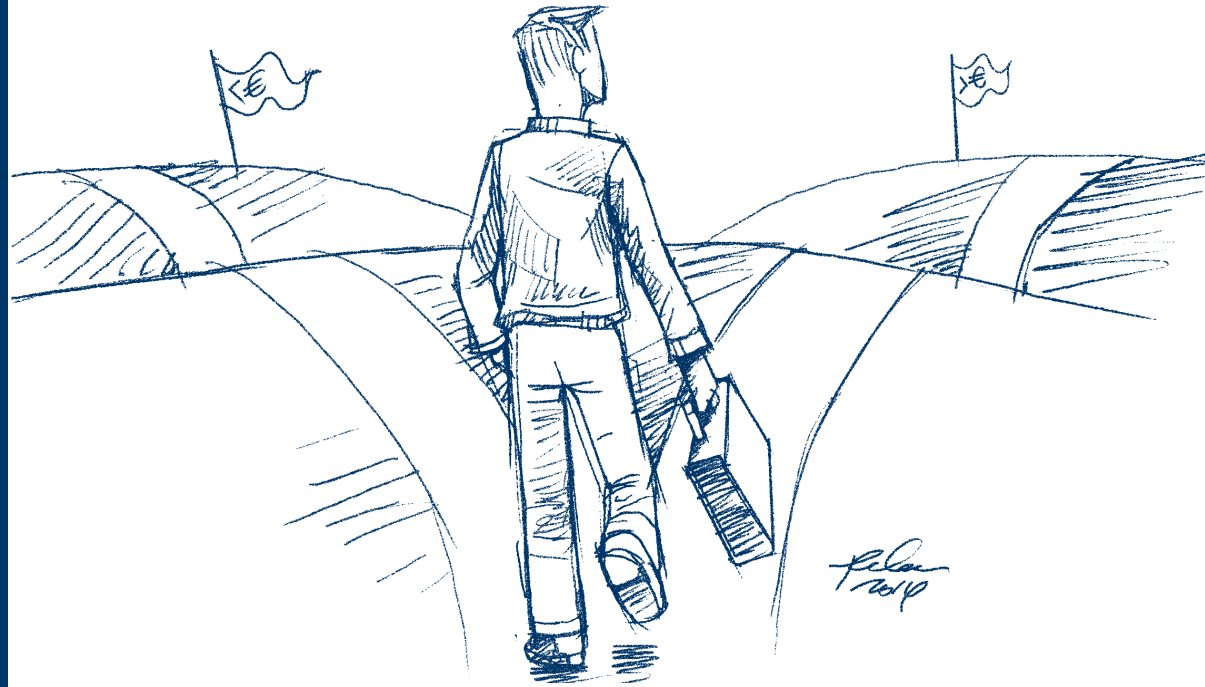

Bolero

**Gouden strategieën om
nog betere beleggings-
beslissingen te nemen**

Herkent u wel het gevoel dat u iets te overhaast beslist hebt om een aandeel te kopen? Of dat ene aandeel net dat tikkeltje te lang in uw portefeuille gehouden hebt? Wees gerust, u bent niet alleen. Ook al denkt u misschien bij de beurs onmiddellijk aan cijfers, balans en ratio. Het zijn vooral de emoties en gevoelens van beleggers die de beurzen in beweging brengen. Warren Buffett zei zelfs ooit:

“Bent u met beleggingen bezig en hebt u een IQ van 150? Verkoop er dan 30 van aan iemand anders. Je moet emotioneel stabiel zijn en een innerlijke rust kennen voor je beleggingsbeslissingen.”

Een heus studiedomein zag zelfs het licht rond de psychologie en het gedrag van beleggers, de zogenaamde Behavioral Finance. Grondleggers Daniel Kahneman en Vernon L. Smith sleepten er zelfs een Nobelprijs voor in de wacht. In deze whitepaper krijgt u gouden tips aangereikt om nog betere beslissingen te nemen voor uw beleggingen en u vooral niet te laten misleiden door uw emoties.

Inhoud

1. Vecht tegen uw emoties	p 4
2. Leer uit uw fouten	p 6
3. Vertrouw niet op vooroordelen	p 8
4. Pas op voor idées fixes	p 9
5. Focus niet op recente gebeurtenissen	p 11
6. Verkoop uw verliezers	p 13

1. Vecht tegen uw emoties

De aandelenmarkten worden beheerst door de emoties van beleggers. Het is dan ook niet makkelijk om reacties te voorspellen. Gaat er eerder optimisme heersen of zal het beleggerspubliek kritisch zijn?

Uw beleggingsbeslissingen worden sterk beïnvloed door uw dominante emoties van dat moment. Studies brachten bijvoorbeeld aan het licht dat beleggers die intense positieve en negatieve reacties vertonen op gerealiseerde winsten en verliezen, aanzienlijk slechtere resultaten behaalden.

U herkent het misschien zelf. Een van de aandelen uit uw portefeuille komt met slechte resultaten naar buiten. U zou eigenlijk het aandeel moeten verkopen. Maar werkelijk de daad bij het woord voegen, is een ander paar mouwen. Hebzucht zorgt er ook voor dat u een aandeel niet verkoopt als het koersdoel bereikt wordt. Uw emoties zorgen ervoor dat u meer wil.

Emoties spelen ook een belangrijke rol bij de aankoop van aandelen. Hoeveel orders hebt u al niet geplaatst die u eerder "impulsaankopen" zou noemen dan "orders na uitgebreide fundamentele studie". Beleggers overschatten de impact van emoties op hun gevoelens, maar onderschatten de impact ervan op hun keuzes en preferenties. Toch zijn er een aantal tips en tricks om zo'n valkuilen te ontwijken.

Bolero

TIP

Laat uw beslissingen niet beheersen door uw emoties

- Overleg eens met beleggers die er een andere mening dan u op nahouden. Zo kijkt u er ook eens met een andere bril naar.
- Neem voor elke aankoop en verkoop toch even de tijd voor een verplichte reflectieperiode. Zo koopt u hopelijk niet impulsief.
- Leg uzelf strikte verkoopregels op (om winst te nemen of verlies te beperken) die u zonder verpinken uitvoert.

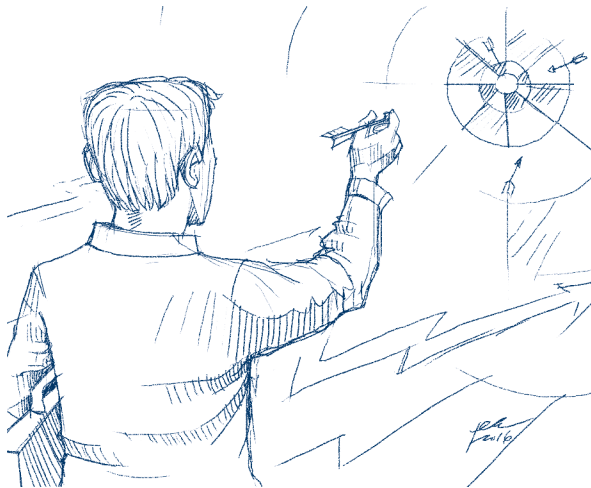
2. Leer uit uw fouten

Neem nu voetbal, het is er niet anders dan op de beurs. De overwonnen ploeg wijst de scheidsrechter met de vinger voor het verlies, terwijl de winnende ploeg de overwinning op conto schrijft van de superieure voetbal-kwaliteiten en het tactisch inzicht van de spelers en de trainer.

Uw eigen capaciteiten overschatten op de beurs brengt net zoals in de sport wel wat gevaren met zich mee. Als een belegger al een paar keer na elkaar winst heeft gerealiseerd, vergeet die vaak dat je op de beurs ook kan verliezen. Hij/zij zal stelselmatig iets meer risico's nemen. In goede beurstijden zullen beleggers het mooie rendement van hun portefeuille eerder toeschrijven aan hun eigen succesvolle huiswerk, terwijl misschien gewoon alle beurswaarden de goede richting uitgaan.

Laat er geen twijfel over bestaan: u hebt wel degelijk een portie zelfvertrouwen als belegger nodig om met succes te beleggen. Maar beleggers met te veel zelfvertrouwen of overdreven optimistische beleggers gedijen niet op lange termijn.

Illusie van kennis leidt tot een groot zelfvertrouwen. Hoe meer info u hebt, hoe meer u ook denkt de touwtjes in handen te hebben. Maar u zult dan ook eerder slachtoffer worden van de illusie van controle. Mensen geloven maar al te graag dat ze meester zijn van een situatie terwijl dat in werkelijkheid niet het geval is. Zo gelooft u dat u een hoge return bereikt hebt door uw eigen beleggingsbeslissingen. Terwijl u eerder geneigd bent om fouten te wijten aan pech of andere externe factoren.

TIP

Vecht tegen de illusie van controle

- Neem uw voorbije beleggingsbeslissingen even onder de loep en trek lessen uit eventuele verliezen.
- Erken dat u het ook niet altijd weet: u denkt het te weten.
- Interpreteer gelukstreffers voor wat ze zijn: gelukstreffers. Overdreven zelfvertrouwen leidt vroeg of laat tot een financiële kater.

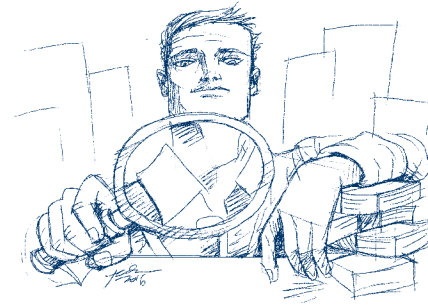
3. Vertrouw niet op vooroordelen

Nogal vaak overschatten we onze kansen op succes en onderschatten we onze risico's op verlies. Als u een aandeel in portefeuille hebt, zal u er altijd een hogere subjectieve waarde aan hechten dan dat het objectief waard is. Zodra iets uw eigendom is, wordt uw waardeperceptie ervan vertroebeld.

Net zoals een roulettespeler overtuigd is dat na een hele reeks van rood, het bolletje nu wel op zwart zal vallen, zijn we als belegger allemaal overtuigd van het adagio: "deze keer is het anders".

Als de koers van een aandeel sterk daalt, zegt u tegen uzelf dat "alles wat daalt, ook terug zal stijgen", wat zelden het geval is trouwens. U verkoopt dan vaak niet op het meest gepaste moment. Beleggers zijn er ook van overtuigd dat goede bedrijven goede beleggingen zijn. Doorgaans zijn echter de goede bedrijven overgewaardeerd. U moet nu niet gaan concluderen dat de meest interessante beleggingen die van slechte bedrijven zijn waarvan de koers soms ondergewaardeerd is. Maar u moet wel onthouden dat er meer goede beleggingen zijn dan goede bedrijven.

Bolero

TIP

Wijk niet voor vooroordelen

- Neem wat tijd om af en toe een objectieve evaluatie van uw aandelen te maken. Wees bereid uw mening van de ene dag op de andere te herzien.
- Winsten van bedrijven worden ondergewaardeerd in dalende markten en overgewaardeerd in stijgende markten.
- Een daling wordt niet steeds gevolgd door een stijging en omgekeerd.
- Goede bedrijven zijn niet altijd goede beleggingen.
- Zet relatief grote veiligheidsmarges bij uw winstvoorspellingen en gebruik voor de waardering van een aandeel ook eens de onderkant van de analistenconsensus.

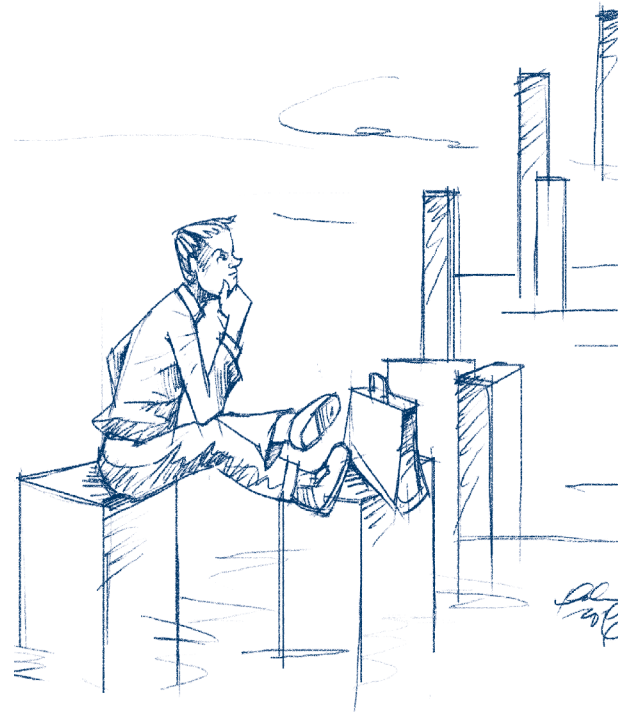

4. Pas op voor idées fixes

Eens iets geweten is, dan lijken we te denken dat we het altijd geweten hebben. Zo dachten de Europeanen dat zwanen altijd wit waren, want een andere kleur waren ze gewoon nog niet tegengekomen. Tot er een zwarte zwaan gespot werd in Australië.

Op slag werd het onmogelijke mogelijk. Dit "black swan" principe werd breder bekend door de econoom Nassim Taleb. Hij omschreef de "black swan" als een uitzonderlijk onverwacht feit dat een serieuze impact kan hebben (de financiële crisis van 2007 is er een voorbeeld van).

We zijn omgeven door verborgen uitzonderingen, niet alleen zichtbaar, maar ook in onze verbeelding. Zo bent u als belegger geneigd niet goed te detecteren op welke manier bepaalde informatie u gepresenteerd wordt. Onze hersenen kunnen maar een beperkte hoeveelheid data verwerken. We weigeren zaken die zich voordoen vlak onder onze neus op te merken omdat een andere taak ons brein bezighoudt.

Neem nu bijvoorbeeld inkoopprogramma's van eigen aandelen. Het is niet omdat een bedrijf zo'n programma aankondigt dat ze werkelijk eigen aandelen zal inkopen. De zakenbank Dresdner Kleinwort heeft ooit berekend dat gemiddeld amper 57% van de aangekondigde inkoopprogramma's tussen 1987 en 2004 werkelijk gerealiseerd werden.

TIP

Wapen je tegen het “Black Swan effect”

- Wat men u belooft, is zelden wat u krijgt.
- Vertrouw niet op uw eerste gedacht.
- Denk na over de manier waarop een bedrijf iets presenteert.
- Wees kritisch. Vraag uzelf niet af waarom u in dat aandeel zou investeren, maar wel waarom u het niet zou doen.

5. Focus niet op recente gebeurtenissen

Wat recent gebeurd is, zit het meest fris in uw geheugen. Ons geheugen is geen supercomputer die alles mooi classificeert en die fiche naar boven haalt die het meest relevant is.

Beslissingsnemers geven een bepaald evenement een grotere waarschijnlijkheid naarmate er meer voorbeelden van voorhanden zijn. Ook evenementen die gemakkelijk herinnerd worden, krijgen een hogere waarschijnlijkheid. Bovendien hechten we maar enkel belang aan informatie die onze redenering bevestigt. Een belegger die nog nooit een beurscrisis heeft meegemaakt, zal moeilijk de gevolgen ervan kunnen inschatten. Het 'groentje' zal het risico op zo'n crash dan ook veel minder hoog inschatten dan de oude rot in het vak die enkele jaren geleden door de financiële crisis de waarde van zijn portefeuille zag achteruitgaan.

Herinneringen spelen een cruciale rol bij het inschatten van de waarschijnlijkheid van een event. Uw geheugen zal ook makkelijker de recente herinneringen ophalen dan dingen die een hele tijd geleden plaatsgevonden hebben. Als de beurs de toppen en records aan elkaar rijgt, zou u al eens durven te vergeten dat koersen ook kunnen dalen. Het emotionele aspect zorgt er ook voor dat de herinnering in het voorste vakje van het geheugen verankerd blijft: een belegger zal het ook veel moeilijker hebben met een verlies (en vergeet dat niet snel) dan bij winst.

Let zeker op de manier waarop informatie u gepresenteerd wordt. Vergelijk bijvoorbeeld even volgende zinnen uit het jaarverslag van een bedrijf:

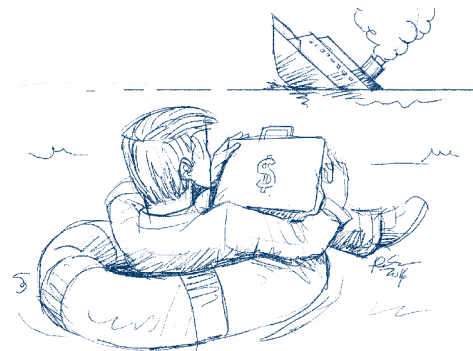
- De winst bereikt een historisch record, maar blijft lager dan de verwachtingen.
- De winst valt lager uit dan verwacht, maar bereikt een historisch record.

Lijkt het resultaat in de eerste zin u ook minder negatief dan in de tweede? Het primacy effect zorgt ervoor dat de eerste brok informatie meer impact heeft dan de daaropvolgende informatie. Laat u dus niet vangen. Deze techniek wordt vaak toegepast door beursgenoteerde bedrijven om hun mededelingen te verpakken (eerst het positieve nieuws, later de rest). Iets om in de gaten te houden!

TIP

Laat u niet misleiden

- Ga kritisch om met de manier waarop informatie aan u wordt voorgesteld.
- Evalueer de verschillende brokken informatie los van elkaar. Vermijd te focussen op recente gebeurtenissen.
- Gebruik historische data (en statistieken) om de waarschijnlijkheid van iets te bepalen.
- Opmerkelijke, veelbesproken zaken zijn minder waarschijnlijk dan ze lijken.

6. Verkoop uw verliezers

Als belegger houdt u doorgaans aandelen die dalen te lang bij en verkoopt u te snel aandelen die stijgen. Voortdurend zondigen beleggers tegen dé basisregel van het beleggen: verkoop uw verliezers en laat uw winnaars oplopen.

Staat uw portefeuille positief, dan zal u eerder kiezen voor zekerheid en dus sneller winst nemen en niet opteren voor de mogelijkheid om meer winst te maken of alles te verliezen.

Bij verlies daarentegen zult u eerder verkiezen om het aandeel bij te houden in plaats van verlies te nemen. Het zal ooit wel eens opnieuw stijgen, is het niet? Die weigering om verlies te nemen vertaalt meestal de vrees om een slechte beslissing te nemen. Wat als later blijkt dat we net op een dieptepunt verkocht hebben. Dan zit u niet alleen opgescheept met verlies, maar verliest u ook nog eens uw gezicht.

Mensen houden onredelijk lang vast aan niet-succesvolle projecten, zelfs als het falen van het project al lang duidelijk is.

Wat de reden ook is om een verlies niet te realiseren, de hoop dat het aandeel snel terug de hoogte ingaat, is altijd aanwezig. Doe daar nog eens overdreven optimisme, een te groot zelfvertrouwen en tal van andere typische menselijke trekjes bij die die gedachte levend houden.

TIP

Vermijd spijt

- Iedereen denkt dat hij/zij geen problemen heeft om verlies te nemen. De realiteit is dat we allemaal weigerachtig staan tegenover het nemen van verliezen.
- Loop niet te koop met uw beleggingsbeslissingen. Hoe meer mensen ervan op de hoogte zijn, hoe moeilijker het psychologisch wordt om erop terug te komen.
- Leg uzelf objectieve verkoopregels op en pas die zonder nadenken toe.

Disclaimer

Deze publicatie is enkel bedoeld voor informatieve doeleinden. De informatie is enkel van algemene aard en heeft een uitsluitend educatief karakter. Ze mag in geen geval opgevat worden als persoonlijk beleggingsadvies, noch als een aanbod, aansporing of aanbeveling tot het kopen of verkopen van een belegging of tot het verwezenlijken van een andere verrichting van welke aard dan ook. U draagt bijgevolg de volledige verantwoordelijkheid voor het gebruik dat u maakt van deze informatie voor uw persoonlijke beleggingsbeslissingen. Hoewel deze informatie gebaseerd is op volgens de auteur betrouwbare bronnen en met de nodige zorgvuldigheid werd voorbereid, kan KBC Securities niet garanderen dat de informatie volledig, accuraat en up-to-date is en dient u rekening te houden met mogelijke wijzigende omstandigheden (wetgeving, fiscale behandeling).

Verantwoordelijke uitgever: Bolero|KBC Securities – Havenlaan 2 – 1080 Brussel - België.
BTW BE 0437.060.521, RPR Brussel.

Ideeën, ideeën, ideeën, ...

Uw beursupdate elke dag!

Schrijf u in op www.bolero.be/beursupdate en ontvang 30 dagen gratis beursnieuws.

De juiste informatie kan goud waard zijn. Vindt u het niet zo makkelijk om door het bos aan beursinformatie nog de bomen te zien? Daar helpt Bolero u bij!

Elke beursdag geven de Bolero-analisten tekst en uitleg bij de financiële markten. Met de dagelijkse 'Beurs bij 't ontbijt' analyse bent u als belegger meteen mee.

Bankshopper.be

Bolero.be

Met de beursexpertise van